

POMICHAL KRISZTIÁN

KORUNK LEGNAGYOBB TUDOMÁNYOS TÉVHITEI (10. RÉSZ)

Rendkívüli tanévet zárunk. Mind a pedagógusok, mind a diákság soha nem látott kihívásokkal volt kénytelen szembenézni, de csak túlvagyunk rajta. Lassan ennek a tanévnek is vége, ahogy a tudományos tévhitek garmadájából néhány szemelvényt felsorakoztató sorozatunknak is. Ilyenkor, év végén, ideje van a számvetésnek is. A cikksorozatnak ez a tizedik része. Az előző kilencben hol szórakoztató, megmosolyogtató, az emberi naivitás határtalanságát példázó történeteket olvashattunk, hol pedig kifejezetten veszélyes, káros, sőt, néha rossz szándékkal terjesztett tévedéseket vettünk górcső alá. Volt szó vilámcsapásról, toronyból leejtett pénzérméről, a csapból folyó vízről, a kínai nagy falról, s persze nem maradhatott ki az év – sajnos – meghatározó témája, a koronavírus sem.

Talán nincs és soha nem is volt napjainknak még egy olyan kollektív beszédtemája, mint a COVID-19. Los Angelesből Budapestig és Pozsonyig Timbuktuig mindenki a kórról beszélt. Született rengeteg okos, megfontolt írás és hozzászólás, ezek közül a legjobbak éppen azt hangsúlyozták, még mindig nem tudunk eleget az új típusú koronavírusról, sok még a nyitott kérdés az egyértelmű állásfoglaláshoz. Voltak persze olyanok, akik saját egomániájuk, önmagukba vetett páratlan hitük vagy pusztán rosszakarat miatt (reméljük, ez utóbbiból volt a legkevesebb) félinformációkat, tévhiteket, sőt, olykor konkrét hazugságokat terjesztettek a járványról. Miután a közösségi hálónak köszönhetően az információ terjedése soha korábban nem volt ennyire egyszerű, zökkenőmentes, ezek a félinformációk és hazugságok a pillanat törtrésze alatt terjedtek szét, s másnap

már a sarki közértben, az autószerelőnél vagy a fodrásznál – ha épp nyitva volt – köszöntek vissza.

Ha egy ártalmatlan félreértésről van szó, azzal nem is lenne semmi gond, mindannyian tele vagyunk ilyenekkel. A koronavírus idején azonban ez a sok félreértés vagy tévhit rengeteg bajt okozott. Emberek fertőződtek meg, mert nem hordtak maszkot, mondván, károsítja a légutakat, mások attól féltek, kis férgeskeket lélegeznek be a maszk felületéről. Sokan a járvány kitörésekor azt mondták, egyszerű influenzáról van szó csupán, amely, ma már látszik, óriási tévedés volt. Hála Istennek, ez az állítás mára teljesen kikopott a közbeszédből, a járvány sajnos annyi áldozatot szedett, hogy már egyetlen józanul gondolkodó ember sem tudta azt mondani, tényleg csak egy influenzaszerű megbetegedésről van szó. Hasonló tévhitek vették körül a különböző COVID-csodaszereket. Ezek egy része tényleg hasznos vagy legalábbis ártalmatlan kiegészítő volt. Emlékezzünk rá vissza, a járvány első hónapjaiban nem lehetett magnéziumot, cinket, C- vagy D-vitamint kapni! Február környékén aztán, amikor a legmélyebb volt a verem, felbukkantak az olyan csodaszerek és készítmények, amelyek hatékonysága meglehetősen kérdéses volt. Bizonyára olvasóink között is van olyan, akinek családjában, ismerősei körében volt Ivermectint szedő koronavírusos. Az állatgyógyászatban alkalmazott szer hatékonyságát máig nem sikerült egyértelműen bizonyítani, mégis sokan fordultak hozzá, általában olyanok, akik otthon, tehát viszonylag normális körülmények között vészelték át a betegséget. Hogy rajtuk az Ivermectin segített-e, azt ma már

nem lehet kideríteni, mindenesetre a pozsonyi taxisok és az Ausztriába ingázó munkavállalók nagyon jól jártak az extra megrendelésekkel, de e sorok írójának arról is tudomása van, hogy néhányan csinos kis vagyonokat kerestek azzal, hogy egyiptomi ismerősük kilószámra küldte az ott néhány euróért kapható csodagyógyszert.

Végezetül, s talán ez lehetne az egész sorozat legfontosabb üzenete, érdemes megvizsgálnunk, mi okozza azt, hogy az emberek elveszítették hitüket a tudományban, és az információszerezésben a félreértések, a tévhitek vették át az uralmat. Újságíróként igyekeztem folyamatosan megbízható információkkal szolgálni, orvosokkal, virológusokkal készítettem interjút. Beszélhettem akármilyen nemzetközileg elismert szakértővel, a közösségi oldalak kommentszekciójában óhatatlanul megjelentek a kételkedők, sokszor minősíthetetlen stílusban melegebb éghajlatra küldve engem és az interjúalanyt is. Csak sejteni lehet, miért alakult ez így. Sokan, s erre én is hajlamos vagyok, azzal magyarázzák a jelenséget, hogy a tudományok és művelőik elefántcsonttoronyban ragadtak, nem magyarázzák el a közvéleménynek az eredményeket, ha meg mégis, akkor azt úgy teszik, hogy nem hangsúlyozzák önnön korlátjaikat. Vagy túl keveset, vagy túl sokat várunk el a tudománytól! A tudomány nem tévedhetetlen, ám ez nem jelenti azt, hogy sosem lehet igaza. Előbb-utóbb ugyanis mindenképp megtaláljuk a megoldást, a megfejtést és a magyarázatokat. Akár a koronavírus jelentette kihívásra, akár arra, mi történik, ha egy felhőkarcoló tetejéről ledobunk egy pénzérmét!